

Gwybodaeth i Gleifion

Cynffonboen (Cocsydynia)

Gwasanaeth Ffisiotherapi

Mae'r daflen hon yn esbonio beth yw **cynffonboen neu gocsydynia** ac yn rhoi cyngor ar beth i'w wneud yn ei gylch.

Ble byddaf yn ei deimlo?

Cynffonboen yw'r term a ddefnyddir i ddisgrifio **poen yn ardal yr asgwrn cynffon** sy'n ffurfio gwaelod eich asgwrn cefn yng nghefn eich pelfis.

Sut gallai effeithio arnaf i?

Yn gyffredinol mae'r symptomau'n cael eu teimlo'n fwy wrth:

- Eistedd ar arwynebau caled
- Cysgu ar eich cefn
- Sefyll am gyfnodau hir
- Symud o eistedd i sefyll
- Wrth fynd i'r toiled

Gall cynffonboen effeithio ar ein gallu i gynnal gweithgareddau dyddiol, gan gynnwys gwaith a hobiau.

Ar adegau gall y boen deimlo'n ddifrifol wael ac i rai gall fod yn barhaus. Gall hyn effeithio ar ein lles cyffredinol a'n hiechyd meddwl.

Pam mae hyn yn digwydd?

Nid ydym yn deall yn llawn pam mae rhai pobl yn cael cynffonboen. Ffactorau a allai gynyddu'r risg o gynffonboen yw anaf (er enghraifft syrthio ar eich pen-ôl a'ch asgwrn cynffon), gordewdra, rhoi genedigaeth a bod yn fenyw.

Mae difrifoldeb ac effaith y symptomau yn aml yn deillio o gyfuniad o:

- Ein strwythur (cyhyrau, cymalau a nerfau)
- Beth rydyn ni'n ei feddwl (meddyliau a theimladau)
- Pa mor heini ac iach rydyn ni
- Sut rydyn ni'n symud
- Pa weithgareddau rydym yn eu gwneud
- Sut rydyn ni'n gwneud ein gweithgareddau

A yw'n ddifrifol?

Yn seiliedig ar yr wybodaeth rydych wedi'i darparu, mae eich ffisiotherapydd yn credu bod gennych gynffonboen **nad** yw'n bryder meddygol.

Gall poen y pelfis weithiau fod yn arwydd o gyflyrau meddygol eraill. Weithiau bydd angen ymchwilio er mwyn diystyru problemau eraill ond nid oes angen gwneud hynny i gadarnhau cynffonboen.

Os nad yw eich poen yn gwella neu os yw'n gwaethygu er gwaethaf dilyn y cyngor a roddir, cysylltwch â ni eto.

A fydd yn gwella?

I'r rhan fwyaf o bobl bydd symptomau'n lleddfu ar eu pennau eu hunain yn y 2 i 8 wythnos gyntaf. Gall gymryd mwy o amser i rai pobl ddychwelyd i'r arfer ac mae rhai'n disgrifio problemau yn parhau'n hwy na 12 mis.

Mae'n bwysig deall bod yn rhaid i ni ddatblygu ein hiechyd corfforol a meddyliol er mwyn gwella cystal ag y gallwn. Gall hyn leihau'r siawns y cawn broblemau hirdymor yn y cefn ac yn y pelfis.

Beth gallaf ei wneud i fy helpu fy hun?

Parhau i ddilyn y cyngor hunangymorth ar **reoli eich poen, addasu eich gweithgareddau** ac **adeiladu eich ieched corfforol a meddyliol** yn raddol. Rhoi'r cyngor a'r ymarferion pellach a gewch gan eich ffisiotherapydd ar waith. Gall ymarferion achosi i'ch corff addasu i weithgarwch. Mae'n broses raddol. Er mwyn i hyn weithio bydd angen i chi ddyfalbarhau.

Ystyriwch y prif ffactorau sy'n effeithio ar eich sefyllfa a gweithio tuag at eu gwella.

- Defnyddiwch glustog asgwrn cynffon (clustog siâp modrwy) i gael cysur
- Ystyriwch ddewisiadau eraill o ran meddyginiaeth lleddfu poen gyda Fferyllydd neu Feddyg Teulu
- Gwellwch eich ffitrwydd corfforol drwy weithgarwch ac ymarfer corff (edrychwch ar eich taflen ymarfer corff)
- Gwellwch eich ffordd o fyw (pwysau, ysmegu, alcohol, gweithgarwch, straen)
- Gwellwch eich ieched meddwl a'ch lles

Beth gellir ei wneud i'm helpu?

Efallai y bydd angen asesiad a thriniaeth ffisiotherapi pellach os nad yw'r cyngor a roddir yn helpu. Gallwch drafod hyn ymhellach â'r ffisiotherapydd. Chwarae rhan weithredol wrth gynnal eich ieched a'ch lles yw'r elfen bwysicaf o'ch adferiad o hyd.

Mae siawns dda y byddwch yn gwella os dilynwch y cyngor a roddwyd i chi. Os nad ydych yn gwella er gwaethaf dilyn y cyngor, cysylltwch â ni eto am gymorth pellach.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg / This document is available in English